

RAMON LLULL

CONTEXT

Edat mitjana. L'Església es dedica a educar i cristianitzar tots els sectors socials. Es difonen les idees entre un públic ampli, la majoria del qual no sap llegir ni escriure. L'Església ensenya als creients les qüestions bàsiques i les regles de conducta cristianes. La intenció doctrinal es manifesta en:

- La predicació dels clergues davant d'un auditori.
- L'espectacle teatral.

Ramon Llull és l'autor per excel·lència de la **literatura doctrinal** → Literatura que té com a principal objectiu defensar les idees cristianes. Cal relacionar Llull amb dues principals característiques de la literatura medieval: el teocentrisme i la voluntat didàctica i moralitzadora.

VIDA: En sabem coses gràcies a alguns poemes autobiogràfics que Llull va deixar escrits: "Lo desconhort", "Lo Cant de Ramon"

- Neix el 1232 a Mallorca, fill d'una de les primeres famílies nobles que s'hi instal·laren en iniciar-se la repoblació. Mor el 1316.
- Es casa i té dos fills, i fa vida a la cort de Jaume I fins als 30 anys, quan té una aparició divina:

Llull es trobava a la seva cambra component un poema trobadoresc (en llengua occitana - vulgar) per una dama. Se li aparegué la figura de Jesús crucificat. Llull té por, es posa al llit i es tapa. L'endemà la imatge torna a aparèixer, i així fins a 5 vegades. Llull entén que Déu vol que el serveixi. (explicat a la "Vida coetània" – biografia que Llull dicta als cartoixans de París-1311)

- Llull abandona la cort i la família, i es proposa tres objectius:
 - Convertir els infidels (musulmans- "sarraïns") al cristianisme, tot convertint-se en màrtir i posant la seva vida en perill.
 - Escriure llibres sobre els errors de les altres creences. (Llull pensava que al llegir-ho entrarien en raó i es convertirien).
 - Fer valer el seu missatge entre les autoritats eclesiàstiques i polítiques del seu temps → Aconseguir que els papes i reis formin capellans en àrab per predicar en àrab.

- Dedica deu anys a estudiar (aprèn llatí i àrab-per poder evangelitzar els musulmans) i a fer vida ermitana. Després es converteix en un activista que s'atreveix a plantar-se a les terres dels infidels per adoctrinar-los i que intenta apropar-se estratègicament als poderosos que el poden ajudar en els seus projectes.
- Viatja per Europa i pel Nord d'Àfrica. Coneix el fracàs i fins i tot és empresonat.

OBRA

Se'n conserven més de 250 volums. La majoria són escrits en llatí (pq volia adreçar-se a tota la cristiandat), però també escriu obres en català i en àrab (a través de correctors).

-----IMPORTÀNCIA DE LLULL-----

Va decidir recórrer al català escrit (en comptes del llatí) en alguns textos per a arribar a un públic més ampli.

→ És el **creador del català literari**, ja que va ser el primer en abandonar el llatí per a determinats usos. Per tant, va haver de crear llenguatge i estil i els autors posteriors l'utilitzaren com a referent.

*La literatura medieval es basava en la **imitació de models**. De fet, el fet de "plagiar" o "Integrar" fragments d'altres autors en obres es considerava un mèrit, i demostrava que l'autor era un erudit.

Llull no tenia predecessors en l'ús del català literari i es va haver de basar en models d'altres cultures.

** A diferència de la resta de literatures romàniques, el català comença expressant-se en prosa en comptes de fer-ho en poesia.

A més, Llull és el primer autor a Europa que escriu sobre temes científics, filosòfics, teològics, didàctics i morals (que estaven reservats al llatí) en una llengua neollatina.

(OBRA)

Llull només va fer servir la literatura com a MITJÀ DE TRANSMISSIÓ DE LES SEVES IDEES (ell no era escriptor, sinó filòsof, teòleg.), però es consideren literàries les obres en què Llull recorregué a formes literàries per a fer-se més entenedor. Exemples:

→ **Poesia lírica:** majoritàriament de contingut autobiogràfic.

Llull s'expressa en to emotiu i dramàtic. És un home desanimat, cansat de trobar tants obstacles en les seves activitats públiques. Li dol la desaprovació dels sectors eclesiàstics, que vol captar per la seva causa.

“Lo desconhort” / “Cant de Ramon” → Són una justificació dels seus projectes i l'explicació de com pateix per dur-los a terme.

“A vós, dona verge santa Maria” → Porta el tema amorós al terreny doctrinal cristià: la dona estimada es converteix en la Mare de Déu.

“Lo concili” → Afany propagandístic de les seves idees.

Llull aposta per les formes senzilles i sense ornaments formals.

→ **Dues “novel·les” didàctiques.**

“Llibre d'Evast e d'Aloma e de Blanquerna son fill”

Blanquerna es planteja si ha de casar-se o ha de dedicar la seva vida a Déu. Opta per la segona. Comença per baix i va assolint càrrecs fins a ser papa. (Llull aprofita per criticar els estaments i les normes eclesiàstiques). Finalment abandona i es retira a fer d'ermità. En la seva vida d'ermità, Blanquerna escriu el **“Llibre d'Amic i Amat”**.

(Home) (Déu)

- Conjunt de 366 AFORISMES (sentències breus i concises de caràcter doctrinal que anuncien una norma sense argumentació) sobre l'amor místic de l'home per Déu. Contenen la saviesa que ha de tenir tot membre de l'Església (pensats per llegir-ne un cada dia de l'any i reflexionar-hi).

“Fèlix” o “Llibre de les meravelles”

Fèlix , empès pel seu pare, inicia un viatge per veure l'obra de Déu (veure món) i ES MERAVELLA. El llibre té deu parts on hi són presents tots els elements de la creació, també el cel i l' infern.

Fèlix troba personatges que no fan el que han de fer i Llull critica. Planteja qüestions abstractes que es porten a un terreny pròxim i comprensible mitjançant un “*exemplum*” → Narració breu, amb un contingut moral i didàctic, que obliga el lector a fer servir l' enginy per descobrir la intenció de l'autor.

La setena part de “Fèlix” és el “**Llibre de les bèsties**”. És una AL·LEGORIA: [Narració que té un sentit real i un altre de figurat. És com una metàfora continuada que abasta tota l'obra] → Llull planteja els conflictes entre uns animals personificats, però en realitat la intenció és criticar la societat humana. Es critica el poder i tot el que comporta de negatiu: falta d'ètica, defensa dels interessos individuals davant la col·lectivitat...

→ “**Llibre del gentil e los tres savis**”

L'obra planteja una discussió (en un marc de tolerància i respecte) entre tres savis que expliquen i argumenten les seves respectives religions (la jueva, la musulmana i la cristiana) davant d'un gentil (home sense fe que es guia sols per la raó).

Finalment el gentil queda consolat i encaminat cap a la religió gràcies als consells dels tres savis, però no els manifesta quina opció prendrà. Potser perquè s'adonen que les guerres entre les tres religions vénen de la manca de tolerància i capacitat de diàleg entre els seus seguidors; o potser perquè a Llull li sembla evident qui té raó, i no ho aclara.

→ “**Llibre de l'orde de cavalleria**”

És un tractat sobre les qualitats que ha de reunir un cavaller. Llull reivindica el món feudal i el paper bàsic de la cavalleria com a defensora de l'ordre i dels interessos de l'Església.

Va ser traduït al francès i a l'anglès, i tingué repercussions en altres obres literàries, com ara en el “Tirant lo Blanc”.

UNA FE RAONADA

Llull s'imposa el repte de donar una explicació raonada de les seves creences, sense haver de recórrer als dogmes (principis que les autoritats eclesiàstiques consideraven indiscutibles). → Vol acordar fe i raó- Les autoritats eclesiàstiques del seu temps i d'èpoques posteriors no veuen amb bons ulls aquesta intenció.



Llull es proposa demonstrar l'existència de Déu a través d'un llibre: "*Art lul·liana*". Va refent constantment aquest llibre, amb l'objectiu de descobrir un sistema infal·libre. L'última versió s'anomena "*Ars magna generalis ultima*".